

OM azonosító: 203187

Bodajki Zengő Óvoda-Mini
Bölcsőde

Pedagógiai Program

Bodajk, 2025.

Tartalomjegyzék

Küldetésnyilatkozat.....	3
Jogsabályi háttér.....	4
1. Bevezetés.....	4
2. Óvodánk története.....	5
3. Óvodánk sajátosságai.....	6
• 3.1. Az óvoda adatai.....	6
• 3.2. Helyzetelemzés.....	6
• 3.2.1. Személyi feltételek.....	6
• 3.2.2. Tárgyi feltételek.....	8
4. Alapelvek, értékek, célkitűzések.....	8
• 4.1. Alapelvek.....	8
• 4.2. Célkitűzéseink.....	9
• 4.3. Gyermekkép.....	10
• 4.4. Óvodakép.....	11
5. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	12
• 5.1. Egészséges életmód alakítása.....	12
• 5.2. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	22
• 5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása.....	24
• 5.4. A tervezés, mérés, értékelés és jutalmazás.....	26
• 5.5. Boldog Óvoda Program.....	27
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	29
7. Intézményünk kapcsolatrendszere.....	31
8. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	33
• 8.1. Gyermekvédelmi munka az óvodában.....	33
• 8.2. Tehetséges gyermekek nevelése.....	34
• 8.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.....	35
• 8.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.....	35
9. Az óvodai élet megszervezése.....	37
10. Az óvodai élet tevékenységformái.....	40
• 10.1. Játék.....	40
• 10.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	42
• 10.3. Verselés, mesélés.....	43
• 10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	45
• 10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	47
• 10.6. Mindennapos mozgás.....	48
• 10.7. A külső világ tevékeny megismerése.....	50
• 10.8. Munka jellegű tevékenységek.....	52
11. Óvodánk hagyományos ünnepei, egyéb rendezvények.....	53
12. Eszközjegyzék.....	55
13. Érvényességi rendelkezések.....	59
14. Legitimációs záradék.....	56

Küldetésnyilatkozat

"Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle." - Varga Domokos

Az óvoda nevelőtestülete által összeállított saját pedagógiai programunk megfelel az alapprogramban foglaltaknak. Óvodai nevelésünkben alapvetés, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Óvodánkban 2009-től, a sikeres TÁMOP 3.1.4. kompetencia alapú nevelés bevezetése pályázat óta a kompetencia alapú nevelés szellemében végezzük munkánkat.

Óvodai nevelésünk célja a gyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődésének elősegítése. A nevelésünk családias, derűs légkörben folyik, figyelembe veszi a gyermekek személyiségjegyeit, életkori és egyéni sajátosságait. Célunk, hogy a szeretetteljes nevelés hatására gyermekeink az élmény gazdag óvodás évek során önálló, érdeklődő, tevékeny, kiegyensúlyozott egyénekké váljanak, esetleges meglévő hátrányaik csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Intézményünkben kiemelt helyet foglal el a játék, a játékba ágyazott ismeretszerzés, az egészséges életmódra nevelés, a készség és képességfejlesztés a kompetencia programcsomag által. A kiemelt bánásmódot igénylő gyerekek esélyegyenlőségére nagy hangsúlyt fektetünk, az ő speciális fejlesztésükben segítségünkre van a logopédus és az utazó gyógypedagógus. Óvodapedagógusaink számára a szabad játék biztosítása mellett, a közösség formálásán keresztül, a tapasztalással történő képesség- és készségfejlesztésen át a hagyományörzés és a nemzeti identitás mélyítése kiemelten fontos területek.

A sikeres nevelőmunkához és a kiegyensúlyozott légkörhöz a teljes alkalmazotti közösség jól összehangolt munkájára van szükség.

Jogszályi háttér

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

1. Bevezetés

Óvodánk 2016 szeptemberétől Bodajk Város Önkormányzatának fenntartásában, Alapító Okirattal, költségvetési szervként, új intézményként működik.

Bodajk a Bakony és a Vértes által körbeölelt völgyben, a Móri – árokban helyezkedik el.

4200 lakosú kisváros, ahol az utóbbi években hatalmas fejlődés tapasztalható. Az infrastruktúra /új útburkolatok, új utcák, lakópark/, és az intézményi hálózat kiépítése /egészségház, takarékszövetkezet, középiskola, kollégium/ magával hozta, hogy sok család választja lakóhelyül Bodajkot. A szülők többsége Móra illetve Székesfehérvárra jár dolgozni

Valamennyi óvodásunk életében fontos a természet közelsége. Szeretete, ismerete beépül életükbe már a családi nevelés során is. Erre építve az óvoda feladata egyrészt a hagyományápolás (ismerkedés a népi kismesterségekkel), másrészt a tapasztalatszerzés

biztosítása, melynek során a gyermek eljut környezete megbecsüléséhez, védelméhez. Mindezekkel párhuzamosan kiemelt helyet foglal el munkánkban a játék, a játékba integrált ismeretszerzés.

2. Óvodánk története

A Bodajki Zengő Óvoda-Mini Bölcsőde fennállása óta számtalan változáson ment keresztül. A fenntartó váltások miatt az intézmény neve, telephelye, csoportjainak száma is változott.

2002. májusában ünnepelte az óvoda fennállásának 50. évfordulóját, ekkor vette fel a Zengő Óvoda nevet.

Azért, hogy a bodajki gyermekek biztonságos és esztétikus környezetben tölthessék óvodás éveiket, lehetőség szerint, a mindenkori fenntartó segítségével folyamatosan újították, szépítették az épületet, ami 1985. óta adott otthont az intézménynek.

- 1999-ben megtörtént a fűtés korszerűsítése, a nyílászárók cseréje, új, korszerű tálaló konyha kialakítása.
- 2007. szeptemberétől a Zengő Óvoda tíz társult óvoda székhelyintézményeként működött tovább, fenntartója a Móri Többcélú Kistérségi Társulás lett. Gesztorintézményként óvodánk töltötte be a központi szerepet, ez egyfajta presztízst is kölcsönzött nekünk, valamint tárgyi, személyi és módszertani gyarapodásra adott lehetőséget.
- 2009-ben óvodánk egy újabb külső, belső felújításon esett át. A padlóburkolatok, világítótestek cseréje mellett teljes festés és egy újabb gyermekmosdó kialakítása történt meg. A dolgozók új öltözőt és teakonyhát vehettek birtokba, valamint az udvar térkövezése is elkezdődött.
- 2014-ben az Önkormányzat sikeres pályázatának köszönhetően az épület energetikai felújítása megtörtént.
- 2016. szeptember 1-től Bodajk Város Önkormányzatának Képviselőtestülete döntése alapján a társulásból kiválva, új intézményként működünk tovább.
- 2024-ben a fenntartó által biztosított belső átalakítással megnövelték a csoportszobák alapterületét a maximálisan felvehető gyermeklétszám emelése érdekében.

Az alkalmazotti közösség összefogásával és a különféle pályázati lehetőségeket kihasználva szépült, gyarapodott az intézmény, mindig szem előtt tartva az életkori sajátosságokat és a gyerekek érdekeit.

3. Óvodánk sajátosságai

3.1. Az óvoda adatai

- **Az óvoda neve:** Bodajki Zengő Óvoda-Mini Bölcsőde
- **Az óvoda székhelye:** Bodajk, Bányász ltp. 15.
- **Az óvoda fenntartója:** Bodajk Város Önkormányzat Képviselő-testülete
- **A fenntartó székhelye:** 8053 Bodajk, Petőfi u. 60.

3.2. Helyzetelemzés

Csoportok száma	Óvoda-pedagógusok száma	Speciális végzettségek megnevezése	Dajkák száma / Szakképzett	Más alkalmazott
3 csoport	7	Közoktatás vezető Gyógytestnevelő Népi játszóház-vezető Gyermektánc oktató Kompetencia alapú nevelés bevezetéséhez, alkalmazásához szükséges végzettségek Kétéves kortól az óvodában	3/3	1 gyógypedagógiai asszisztens

3.2.1. Személyi feltételek

Az óvodapedagógusok az alapképzettség mellett az intézmény nevelési gyakorlatát szolgáló kiegészítő végzettséget, képzettséget birtokolnak.

A nemzeti köznevelési törvényben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettség (óvónői, óvodapedagógusi) mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása.

A pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei, az óvodai neveléssel kapcsolatos új elképzelések, módszerek megjelenése szükségessé teszik a pedagógusok rendszeres belső- és külső továbbkésztését, önképzését. A horizontális tanulást segítik a házi továbbképzések, bemutató foglalkozások, a járási szintű szakmai napok. Külső szakmai segítőink a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel együttműködünk.

Meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültsége mellett az emberi értékeiket is.

Nevelőtestületünk etikai alapvetésként nyilvánítja ki:

- egymás munkájának megbecsülését
- lojalitást a kollégák és az óvoda iránt
- az egymástól eltérő gondolkodásmód, világnézet, ízlés, az autonóm szakmai döntések tiszteletben tartását.

Közös értéknek fogadjuk el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, az együttműködést, rugalmasságot, a demokratikus nevelési stílust.

Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén. Tájékozott az óvodai nevelést támogató digitális technológiai eszközökről, és szükség szerint alkalmazza is azokat. Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai kapcsolattartásnak.

A felmerülő konfliktusokat helyesen értelmezi, konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Az óvodapedagógus hivatásához méltó magatartást tanúsít az élet minden területén. Kötött munkaidejében (Púétv.79.§) köteles a nevelési intézményben tartózkodni, kivéve, ha kizárólag az intézményen kívül ellátható feladat ellátásával bízzák meg. Az óvodapedagógusnak a kötött munkaidejét a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra kell fordítania, számára a munkaidő fennmaradó részében, legfeljebb heti négy órában a nevelést előkészítő, azzal összefüggő egyéb pedagógiai feladatok, a nevelőtestület munkájában való részvétel, gyakornok szakmai segítése, továbbá eseti helyettesítés rendelhető el.

A nevelőmunkát közvetlenül segítők munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik. Az alkalmazotti közösség minden tagjától elvárjuk, hogy munkájával, magatartásával, személyes példájával segítse megvalósítani nevelési feladatainkat. Feladatvégzését, szerepvállalását jellemezze a gyermekek tisztelete, szeretete, a tapintat, a jóhiszeműség, az elfogadó, befogadó attitűd, a felelősségtudat.

3.2.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk három homogén csoporttal működik, 90 férőhellyel.

Az intézményben folyó nevelőmunkához szükséges szakmai felszereltség jónak ítéhető.

A nevelési program speciális eszközöket, plusz erőforrásokat nem igényel, csak a meglévő, a kötelező eszközjegyzékben szereplő eszközök tudatos, célszerű felhasználását, karbantartását, szükség szerinti cseréjét.

Biztosított a kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, kiemelten tehetséges gyermek nevelése. A szociális hátrányok enyhítésével a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére is nagy hangsúlyt fektetünk.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetőség van mozgás és játékigényük kielégítésére. A gyermekek által használt eszközök, felszereléseket számukra hozzáférhető módon helyezük el a biztonsági előírásoknak megfelelően.

4. Alapelvek, értékek, célkitűzések

4.1. Alapelvek

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás, és különleges védelem illeti meg.

Programunk fő feladatának tekinti - a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális és értelmi érettség kialakítását. Óvodánkban a gyermeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.

A 3-7 éves kor alapvető sajátossága: - az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás, megmutatják a nevelésünk fő irányát. A kompetencia alapú pedagógiai szemléletben nem csak az ismeret fontos, hanem a gyermek fejlettsége, életkori sajátosságai és képességeinek szintje.

A testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik. Óvodai nevelésünk a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás.

A harmonikus személyiségfejlesztésben a 3-7 éves korosztályra jellemzően alapvetés:

- Személyek közötti kapcsolatok alakítása, a gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek kapcsolatban, hogy értelmes kooperációra alkalmassá váljanak, a felnőtt modellhatása és a szoktatás révén.
- Az énkép-önismeret-önértékelés fejlesztése, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által.
- Az erkölcsi értékek alakítása, a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül. Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait.
- Az értelmi nevelés feladatai az óvodai nevelési módszerek segítségével- különös tekintettel a játékra- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezésével, célirányos bővítésével oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek kognitív képességei.
- A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét a gondozás és az egészségfejlesztő testmozgás által kívánjuk megvalósítani. A gondozással az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens, a dajka biztosítja a gyermekek komfortérzetét. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A legalapvetőbb megnyilvánulási forma, a testmozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi.

4.2. Célkitűzéseink

Az együttműködés, a partneri viszony ápolása fontos számunkra, ezek a kapcsolatok segítenek megvalósítani innovatív terveinket. Együttműködésre törekszünk az óvodánkhoz közvetlenül kapcsolódó személyekkel és intézményekkel (szülők, védőnői szolgálat, szakszolgálat, általános iskola...). Kiemelten kezeljük a különböző kulturális és civil szervezetekkel való kooperációt, csapatmunkát, amelynek szerepe van a gyermekek személyiségformálásában, identitásuk erősítésében, hatást gyakorol az erkölcsi és érzelmi fejlődésükre, képességeik kibontakoztatására. Célunk, hogy az általuk közvetített kulturális tartalmak beépüljenek óvodásaink és családjaik mindennapjaiba.

Nevelési céljaink:

- Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődését elősegíteni, kibontakoztatni az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Gondoskodni az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről a gyermeki közösségben, ahol a gyermeki személyiséget tisztelet, megbecsülés, elfogadás és szeretet övezi.
- Sokoldalú képesség- és készségfejlesztéssel a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegíteni.
- Az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével biztosítani a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, kiemelten tehetséges gyermek nevelését.
- A szociális hátrányok enyhítésével a kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek egyenlő hozzáférést segíteni.
- Biztosítani kívánjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységet az életkornak és fejlettségnek megfelelően, különös tekintettel a JÁTÉK-ra.
- El akarjuk érni, hogy sokoldalú élmények segítségével erős érzelmi kötődést alakuljon ki a gyermekek és a népi hagyományok között.
- Segíteni kívánjuk a nemzetiségi identitástudat fejlődését, a hagyományok megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.
- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését, ezért kiemelten kell kezelni a családdal való együttműködést.

4.3. Gyermekkép

Minden gyermek egyedi, egyszeri és megismételhetetlen csoda, a hozzá vezető útnak is annak kell lennie.

A gyermek

- mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény
- fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg

- egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak
- örökmozgó, lételeme a mozgás
- egy kicsit bizonytalan is, de könnyen alkalmazkodik, ugyanakkor kiszolgáltatott is, énképe most alakul;
- alapvető szükséglete a fizikai és érzelmi biztonság;
- önállóságra, elismerésre, elfogadásra, bizalomra vágyik;
- a szeretet életszükséglete, fejlődésének alapfeltétele.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens, a dajka és a gyermeket körülvevő nyugodt, biztonságos környezet segíti.

4.4. Óvodakép

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda szakmai tekintetben önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője. Az óvodai nevelés a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig tart.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Óvodai nevelésünk célja az óvodások sokoldalú, harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Óvodánkban:

- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi
- gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- a kompetencia alapú programcsomag bevezetésével egyrészt biztosítjuk a gyerekek számára az önfelelt, boldog gyermekkort, másrészt az óvodaskor végére a gyermekben megteremtődnek kisiskolás korba való átlépés pszichikus feltételei.

Óvodai nevelésünkben biztosítjuk:

- a sokszínű tevékenységeket, különös tekintettel a szabad játékra,
- a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítését,
- a hagyományok ápolását, az önazonosság megőrzését, erősítését, a szokások továbbörökítését az identitás megalapozását és fejlesztését,
- a multikulturális nevelésen alapuló integrációt,
- a preventív testi nevelést,
- az egészségfejlesztő testmozgást,
- a nyelv- és beszédfejlesztést,
- beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni fejlesztését és felzárkóztatását,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelését a családdal szorosan együttműködve,
- az átlag feletti, speciális képességekkel rendelkező kiemelten tehetséges gyermek tehetséggondozását, (intellektuális, szociális, pszichomotoros, művészi területen)
- a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak enyhítését,
- az általános társadalmi kultúra szokásainak, erkölcsi normáinak közvetítését, elősegítve a szocializálódást, a humanista értékrend megalapozását.

Mindezeket keretbe foglalja az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vétele, a háromszintű differenciálás.

5. Az óvodai nevelés általános feladatai

5.1. Egészséges életmód alakítása

Egészségfejlesztési program

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése;
- Az egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása;
- Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához,
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása, környezettudatos magatartás megalapozása,
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- Szükség esetén, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.
- A gyermekek testi és lelki egészsége érdekében szokás és szabályrendszer kialakítása, fenntartása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű *a gyermek egészséges táplálása*. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvodapedagógusi leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését biztosító szolgáltatóval rendszeresen történik egyeztetés az étlap összeállításáról, melyhez az ÁNTSZ ajánlását vesszük figyelembe. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az *öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából* kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

(1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs

(2) gyümölcs, zöldség,

(3) hús, hal, tojás,

(4) tej és tejtermék,

(5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található *szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná*. Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (szolgáltató vagy a család biztosítja).

- Hetenként egy gyümölcs- vagy zöldség-napot szervez.
- Különböző fórumokon tanácsot ad, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: például kerüljék a családi étkezés során a *haszontalan ételek és italok étrendbe állítását*, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- Óvodai napirend keretében megismerteti a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszi, jó hangulatot teremt az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében megjelennek alternatív egészségfejlesztő programok, (pl projektek), játékos alkalmakkal a gyermekek maguk is részesei lehetnek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás) és lebonyolításra kerül az egészséges táplálkozást népszerűsítő program.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek a különböző évszakokban zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a mézzel... Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor, méz felhasználásával.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron). Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -10 fok, eső, viharos szél, hőség esetén nem) napi 1-3 órát levegő- és napfény-edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi. A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempo szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül: *a test tisztántartásán* a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, *a ruházat higiéniján* a ruházat cseréje, a mosás, tárolás feladatait, illetve a *közvetlen környezetünk* tisztántartásán a takarítást, rendrakást értjük. Fejlettség szerinti segítséggel fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Legalább kéthetenként, valamint a gyermek minden megbetegedése alkalmával az ágynemű cseréjéről gondoskodik.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása.

- Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés.
- A higiénias szabályokat megismerteti, és betartatja a gyermekkel.

- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. A kezdeményezésekhez, foglalkozásokhoz csak a biztonsági előírásoknak megfelelő eszközöket használ. Különösen az udvari játékoknál, sétán, kirándulásokon felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira. Kirándulásra szülői segítséget kérhet.
- A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.
- A logopédussal folyamatosan konzultál. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.
- A Szakértői Bizottság szakemberével kapcsolatot tart, a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

- A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:
- Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, képkiavágások gyűjtésével, diafilm-vetítéssel stb. párhuzamosan. Alapelv: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, füstmentesség, pormentesség, szabad légzés.

- Élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, a gyárak környékének kedvezőtlen levegője, az utcai porképződés, füstmérgezés...
- Gyermeki vélemények arról, hogy kik dohányoznak, miért dohányoznak, hol dohányoznak, hol nem szabad. Ismeretközlés, magyarázat arról, hogy a nem-dohányzókat törvény védi. Véleményalkotás: miért kell az embereket a dohányzástól megvédeni; az óvodában miért nem dohányoznak.
- Tapasztalatok gyűjtése arról, hogy miről ismerjük meg a dohányos embert.
- Ismeretek összefoglalása a dohányzás ártalmairól: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavar, azokat, akik beszívják a dohányfüstöt
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek egyik eszköze a mese. Olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit, amelyben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg,
- A „Dohányzás Megelőzési Program Óvodai Programja” jól használható

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adóttak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden

olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A *gyermekbántalmazás* azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Az *érzelmi bántalmazás* azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet. *Szexuális bántalmazás* a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha *gyermek bántalmaz gyermek*. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten – bántalmaz, vagy molesztál.

Az óvodapedagógus alapvető feladata:

- A rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal összefüggő, a sajátos nevelési igényből fakadó nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor a faliújságon tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős személyéről.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erőszakos cselekmények okozhatnak egészségkárosodást az óvodás gyermeknél, de ezek látványa is (agresszió, brutalitás, vérengzés, gyilkosság). Mindezek megelőzése érdekében szülői értekezleteken kérjük az erőszakot sugárzó média-elemek mellőzését.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés (mi történt, mi fáj?). A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodapedagógus alapvető feladata

- A gyermekekkel az óvodai nevelési év kezdetén, valamint szükség szerint, a foglalkozás, az udvari játék, séta, kirándulás előtt ismertetni kell a védő-óvó előírásokat.
- Védő-óvó előírás: az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások, a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.
- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés tényét és tartalmát a csoportnaplóban dokumentálni kell.

- Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.
- Elsősegély doboz az elsősegélyhelyen található.
- Az elsősegélynyújtás az elsősegélynyújtó személy iránymutatásával történik

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kulturáltan étkezik.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Különbséget tud tenni a szervezet számára szükséges egészséges, és az egészségtelen ételek között.
- Szeret mozogni, jó állóképességű.
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat.
- Önállóan használja a vécét.
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít, fogat mos.
- Szükség szerint használja a zsebkendőt.
- Felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit, helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja.
- Vigyáz a rendre maga körül, óvja, védi környezetét
- Önállóan, igényesen végez a közösségért munkát.
- Szeret és tud közösen dolgozni, együttműködni.
- Társas kapcsolatait a jókedv, az odafigyelés jellemzi.
- Képes kapcsolatot teremteni.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Különbséget tud tenni a szervezetre jótékonyan ható, és a káros tevékenységek között.
- Szabályokhoz tud alkalmazkodni, önfegyelme alakul.
- Megváltoznak a testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.

- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

5.2. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör veszi körül. Fontosnak tartjuk, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket;
- az óvoda alkalmazottai-gyermek, gyermek-gyermek és az alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit; nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól;

Az óvodapedagógus feladata:

Beszoktatáskor, befogadáskor:

- olyan módszereket alkalmaz, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat adnak, megkönnyítik a szülőktől való elválást
- az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek, bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit.
- megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába.
- megbeszéli az átadás, búcsúzás körülményeit.
- a párjával közösen készül az új gyermekek fogadására: csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása.
- kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az újonnan érkezőket pozitív érzelmi hatások érik már az előzetes óvodalátogatás során is.

- szeretetteljes óvodapedagógusi magatartással, fokozott törődéssel, kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét erősíti, meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

Az óvodai élet minden szakaszában:

- formálja az együttéléshez szükséges készségeket, jártasságokat, melyek által megalapozódnak a szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságok, a gyermekkel megérett, később elfogadtatja mit, miért tart helyesnek, illetve utasít el.
- a közös élményekkel, a tevékenységek ismétlődésével a gyermek biztonságérzetét erősíti, segíti a szokás- és normarendszer megalapozását a társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti, betartja és betartatja.
- arra törekszik, hogy gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, mely a fejleszethezőség alapját képezi.
- kialakítja a társaikkal való együttjátás, egymáshoz való alkalmazkodás normáit.
- a gyermekeket egymás tiszteletére, és annak elfogadására neveli, hogy az emberek különbözőek.
- az együttjátás barátok és kisebb csoportok között segíti az együttműködést.
- a gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önrányító képességét fejleszti.
- a gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével, mint pl. udvariasság, önzetlenség
- a gyermekek akaratát fejleszti a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység a foglalkozás során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben.
- változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt, a kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja
- A gyermek nyitottságára építve elősegíti, hogy a gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, tudjon rácsodálkozni a jóra, és szépre, ami körülveszi.
- A kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési és magatartási nehézséggel küzdő, kiemelten tehetséges, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű

gyermekes esetében szükség szerint együttműködik speciális ismeretekkel, felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A közös tapasztalatok, a közös élmények összetartják a csoportot, a gyermekek olyan szokásokat tudnak elsajátítani, amelyek a jól működő társas kapcsolatokban elengedhetetlenek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- A csoport kialakult szokásrendszerét betartja
- Önbizalma megfelelő
- Feladat és szabálytudata, önfegyelme kialakult
- Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- Rá tud csodálkozni szülőföldje szépségére, megbecsüli környezetét
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival

5. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érdeklődésére kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása elsősorban helyes mintaadással, a beszédkedv fenntartásával, a gyermek meghallgatásával, a gyermeki válaszok igénylésével történik. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése folyamatosan jelen van a mindennapokban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.
- Tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmakat közvetít.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatja a gyermekeket problémamegoldó gondolkodásig

- Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- A kommunikációs képességeiben lassan fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédushoz, vagy más szakemberhez irányítja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- tisztán ejt magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek),
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat,
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
- ismeri szűkebb lakóhelyét, környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- különös jelentősége van a tér érzékelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a tér tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának
- a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes iskolai munkához.

5. 4. A tervezés, mérés, értékelés és jutalmazás

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodai nevelés tervezésének, valamint a gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez használandó kötelező dokumentumokat elkészíti, használja, vezeti: csoportnapló, műveltségterületek éves terve, tematikus terve, egyéni fejlődési lapok, szükség szerint egyéni fejlesztési terv. Belső és külső ellenőrzéskor tevékenységvázlatot készít. Dokumentációs munkáját a reflektív gondolkodás jellemzi.
- Elsődleges mérőeszközként a célzott megfigyelés módszerét alkalmazza
- Szakmai döntése alapján használhat tesztek, végezhet méréseket, feltérképezhet diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszerrel
- Az 5 évesek körében kiemelten kezeli a testi képességek, készségek fejlettségének mérését
- Az *értékelést* fontos személyiség és közösségalkotó tényezőként kezeli, a pozitív értékelés az elsődleges
- Pozitív megerősítéssel, biztatással alakítja a gyermek helyes megnyilvánulásait
- A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, az oviKRÉTA rendszerben méréseik, megfigyeléseik alapján.
- Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

5. 5. Boldog Óvoda Program

A program célja a pozitív orientáció készségszintű elsajátítása. A pozitív orientáció az önmagunkhoz és másokhoz való pozitív viszonyulás, szándékosan irányított figyelem, mely pozitív érzelmeket aktivál. A boldogságórák tudományos alapjait a pozitív pszichológia kutatási eredményei és érzelemelmélete adja. A pozitív érzelmek a megismerés, az intellektuális és szociális fejlődés motivációi.

A Boldog Óvoda Programhoz óvodánk a 2021/2022-es nevelési évben csatlakozott.

Célunk és kiemelt feladatunk a 3 – 6 éves gyermekekben a boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmaguk és társaik tiszteletének erősítése. A szeretetteljes, vidám légkör hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

A Boldogságóra Program szigorú módszertani és kutatási eredmények alapján épül fel, tíz egymásra épülő témából áll. Ezek fokozatosan tárják a gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Boldogságóráink témakörei a következők:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekeket egyénileg és csoportosan is foglalkoztatjuk az egyes boldogságórák alkalmával. Az órák alapja a megerősítő pedagógiai attitűd, melyek bevezetésétől fokozottabban várjuk, hogy a szeretet, a hála, mások megsegítése a mindennapok része legyen, boldogságra képes, magabiztos gyerekeket neveljünk, akik később a társadalom értékes tagjaivá válnak.

A megvalósult boldogságóra foglalkozásokról beszámolót készítünk, melyet feltöltünk a www.boldogságóra.hu oldalra. A Boldogságóra tematikus foglalkozásainak felelőseit az óvoda éves munkaterve tartalmazza.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ✓ Tudják óvodájuk, csoportjuk nevét
- ✓ Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt kifejezik érzelmekben, szavakban
- ✓ Betartják a kulturált viselkedés szabályait
- ✓ Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszégét (másságát)
- ✓ Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat
- ✓ Érdeklődnek egymás és hiányzó társaik iránt
- ✓ A vendégeket szeretettel fogadják
- ✓ Köszönnek a felnőtteknek, társaiknak
- ✓ Elfogadják és követik az óvodapedagógus kéréseit
- ✓ Szívesen végeznek munkát a közösségért
- ✓ A tevékenységeket a megbeszéltek alapján befejezik
- ✓ Képesek nyugodtan ülni, a felnőttre figyelni
- ✓ A konfliktushelyzetekben társaikkal egyezkednek

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítők összehangolt munkája hozzájárul nevelési céljaink eléréséhez.

Az óvodapedagógus és a nem pedagógus alkalmazott modellt, mintát jelent a gyermekek számára. A felnőtt hat a gyermekre, a gyermek is hat rá, kapcsolatuk aktív és kölcsönös.

A pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési, és helyzetfelismerő képesség, az elfogadó, segítő, támogató attitűd meglétét. Tudomásul kell vennünk, hogy olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra, elfogadásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel. Ez a fajta beállítódás hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséhez.

A gyermek személyisége a tapasztalatok, tevékenységek során fejlődik, a tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermeki játék, és egyéb tevékenységek szervezésekor figyelembe vesszük a megismerési vágyat, kíváncsiságot, mint életkori sajátosságot.

Az óvodai nevelés biztosítja a különleges bánásmódot igénylő, a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségét is.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködésével zajlik.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvoda épületei, udvarai, a berendezés a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül.

Az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít a dolgozóknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit és a gyermekközösségek szociális összetételét, az óvoda sajátosságait.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a folyamatos és rugalmas napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, amelyeket a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítanak ki. Igazodva a gyerekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, szem előtt tartva a tevékenységek közötti harmonikus arányokat, és a játék elsődleges szerepét. A fejlődés, fejlesztés színterei egyrészt a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, másrészt a növekvő időtartamú (5-35) perces csoportos foglalkozások.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élősavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, illetve a tanköteles kort elérő, de óvodában nevelkedő gyermekek a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése az oviKréta rendszerben történik az aktuális előírásokat figyelembe véve.

7. Intézményünk kapcsolatrendszere

Szülői ház, család:

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében korrekt partneri együttműködés szükséges a család és az óvoda között. **Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.** A folyamatos kölcsönös információ, az állandó, rendszeres kontaktus nemcsak biztonságot jelent szülőnek, pedagógusnak egyaránt, hanem hozzájárul a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

Elengedhetetlen feltétel a családok véleményének, javaslatainak, kéréseinek, kifogásainak figyelembe vétele, az együttműködés.

A kapcsolattartás formái: szülői értekezlet, családlátogatás, nyílt nap, rendezvények, ünnepek, napi beszélgetés, fogadóóra, faliújság.

Fenntartó

A folyamatos kapcsolattartás elengedhetetlen, hiszen Bodajk Város Önkormányzat Képviselő-testülete gondoskodik az intézmény fenntartásáról, finanszírozásáról, az itt folyó nevelés színvonalának biztosításáról. A képviselőtestület ülésein való részvétel a kapcsolattartás legfontosabb formája. A jó kapcsolat és az együttműködés jegyében meghívjuk és szívesen látjuk különböző rendezvényeinken, értekezleteinken a képviselőtestület tagjait.

Járási óvodák

A környék óvodáiban felhalmozott szakmai és emberi érték, tapasztalat, számos előny megteremtésének lehetőségét hordozza magában. Az eltérő nevelési gyakorlat és tapasztalat az egymástól való tanulás és a tapasztalatátadás lehetőségét kínálja. Egészséges versenyszellem alakulhat az óvodák között. A képzési, továbbképzési programok összehangolásának lehetősége elősegíti a pedagógusok szakmai fejlődését. Az óvodák közötti, rendezvények, programok a szakmai sokszínűséget, az együttműködést, a szemlélet és a közösségi élet formálását szolgálják, a közös cselekvés örömét nyújtják.

Általános Iskola

A körzetiesileg illetékes iskolával a kapcsolattartás folyamatossága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda legyen nyitott, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését segítse elő.

Pedagógiai szakszolgálatok és szakmai szolgáltató intézmények

A pedagógiai szakszolgálatok az óvodai élet alatt a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel elősegítik.

A pedagógiai-szakmai szolgáltató az óvoda, a fenntartó, az óvodapedagógusok munkáját segíti (szaktanácsadás, mérés-értékelés, pedagógiai tájékoztatás, továbbképzés szervezése...).

Gyermekjóléti szolgálat

Az együttműködés tartalmát a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, a veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek, és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésével összefüggő feladatok alkotják.

Orvos, fogorvos, védőnő

A rendszeres, ütemezett vizsgálatok a gyermekek egészségvédelmét szolgálják, az egészséges életmód alakítása terén kiemelt jelentőségűek.

Közművelődési intézmények

A közművelődési intézmények (közösségi ház, művelődési ház, könyvtár,...) rendezvényein a gyermekek (életkori sajátosságait, érdeklődésüket figyelembe véve) részt vehetnek az óvodapedagógus vezetésével.

Civil szervezetek

A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda nyitott.

Külhoni óvodák - A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei

Lehetőségeink szerint óvodánk nyitott a kapcsolatok kialakításában, fenntartásában.

8. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

8.1. Gyermekvédelmi munka az óvodában

Az óvodás korú gyermeket az emberhez méltó jogok és a gyermeki élethez méltó körülmények illetik meg.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, és a veszélyeztetett gyermekek nevelésében az óvoda kettős szerepet tölt be. Megvalósítja a gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatokat, jelző és kezdeményező funkcióval pedig segíti a speciális gyermekvédelmi rendszer tevékenységét.

Gyermekvédelmi munkánkat meghatározó dokumentumok a *gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. és a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.*

A gyermekek szocializációjának elsődleges terepe a család, ezért a megelőzésben is ez a legfontosabb szintér. A családvédelem, a sokoldalú családgondozás eszközeivel erősíteni kell a családot, abban, hogy alkalmassá váljon a nevelésre a szocializáció funkciójának ellátására.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyerekekre fokozottabban figyelve, egyéni fejlesztéssel olyan helyzeteket teremtünk, hogy képes legyen bekapcsolódni közösségünk életébe. A fejlesztés színtere elsődlegesen esetükben is a JÁTÉK, az önfelelt játék, amelyhez egyéb tevékenységek is kapcsolódnak.

Folyamatos kapcsolattartásra a családdal, az óvodapedagógusok közötti beszélgetésekre, sok-sok ötletre, türelemre, empátiára, toleranciára van szükség ehhez a munkához.

Célunk:

- Elfogadó, toleráns légkört teremteni olyan pedagógiaileg tervezett fejlesztő környezetet kialakítani és bánásmódot alkalmazni, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, vallása, etnikai hovatartozása vagy bármely más oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.
- Minden gyermek részére biztosítani a fejlődéshez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek képességeit, tehetségét kibontakoztathassa, szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi szociális helyzeténél vagy bármely más oknál fogva fennállnak.

- Az óvoda jellemző funkciójának érvényesítésével olyan kapcsolatrendszer kiépítése a családdal, a gyermekjóléti és a szakszolgálati intézményekkel, amely lehetővé teszi, hogy szükség esetén a gyermek megkapja mindazt a segítséget, amely személyiségének pozitív fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodához fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása és fenntartása.
- A lemaradások korai felismerése, a hiányosságok pótlása.
- Közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A nevelő- fejlesztő munkában figyelembe kell venni a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, lemaradását, segíteni a gyermekek képességeinek optimális kibontakozását, illetve a valamely oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekek hátrányának csökkentését, felzárkóztatását.
- Kapcsolattartás a családdal, a védőnővel, a gyermekorvossal, szakszolgálattal, Gyermekjóléti Szolgálattal, indokolt esetben eljárás kezdeményezése a gyermekvédelmi hatóságnál.
- Nyitottan segítő együttműködéssel fordulni a szülő, a család problémája felé.

8.2. Tehetséges gyermekek nevelése

Tehetséggondozó tevékenységünk során a nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre.

Tehetséggondozásunk célja:

- Felismerni a tehetséget és megjelenési formáit
- segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben
- kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek szükségleteit
- megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása

Az óvodapedagógus feladatai:

- sokféle tevékenység felkínálása, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerésében
- élmény gazdag lehetőségek biztosítása
- egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- elfogadó és támogató környezet kialakítása
- pedagógusok továbbképzésének biztosítása e területen
- a szülők folyamatos tájékoztatása

8.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, személyiségfejlődése nehezített.

Célunk:

Felismeri, kielégíteni a gyermek speciális szükségleteit, támogatni a továbbfejlődésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- alkalmazkodik az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- a tevékenységek során az adott szükséglethez igazodó módszereket választja
- differenciáltan fejleszt
- elfogadó és támogató környezet alakít ki

8.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Nevelőmunkákat a befogadó szemlélet jellemzi. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti

környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az óvodában történő együttnevelés - az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel. A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni. A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus feladata:

- alkalmazkodik a sajátos nevelési igény típusához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz,
- a foglalkozások során az adott szükséglethez igazodó módszereket választja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztésének elveit, feladatait alkalmazza az óvodai nevelés során, a 32/2012.EMMI rendeletben megfogalmazott irányelveknek megfelelően.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek számára az óvodapedagógus szükség szerint fejlesztési tervet dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja. A gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján határozza meg a fejlesztési célokat. Az egyéni bánásmód érvényesítésében tudatosság, tervszerűség, együttműködés jellemzi.

9. Az óvodai élet megszervezése

A kompetencia alapú óvodai programcsomagban a képességfejlesztés az elsődleges.

Az integráló nevelési terület – megegyezően az ONAP-pal – a külső világ tevékeny megismerése, ezen belül a környezeti és a matematikai tartalmú tapasztalatok. Az integrált nevelési területek – anyanyelv, irodalmi nevelés; vizuális nevelés- zárják a komplexitást.

Ezek a nevelési területek adják a törzsanyagot.

A komplex fejlesztési tervek felosztása az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszerét követi:

Levegő: július, augusztus, szeptember

Tűz: október, november, december

Víz: január, február, március

Föld: április, május, június

A négy komplex fejlesztési terv három fejlesztési tématerv köré csoportosul: család, élő és élettelen világ, közösségi nevelés.

A gyermek egészséges fejlődését, fejlesztését az óvoda napirendje biztosítja azzal, hogy megfelelő időkeretet jelöl meg minden tevékenységhez. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Segíti a gyermekek napi életritmusának közösségi keretek közötti kialakítását nyitástól zárásig az óvodában. A nap során a stabilitás, folyamatosság, rugalmasság érvényesüljön. A rugalmasság vonatkozik a reggelizés módjára, az eltérő egyéni alvásigény figyelembe vételére, a gyermekek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére.

A napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók. (pl. a szabad levegőn tartózkodás).

A játékidő biztosítása nagyon fontos. A megkezdett játékok másnapi folytatását gyakran igénylik a gyerekek.

A fejlődés, fejlesztés színterei egyrészt a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, másrészt a növekvő időtartamú (5-35) perces csoportos foglalkozások.

Alapvető szempontjaink az elfogadás, a kihívás, az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembe vétele.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez:

Időtartam	Tevékenység
06.00-10.30	<p>Játék a csoportszobában.</p> <p>Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, csoportos foglalkozások</p> <p>Irodalom, anyanyelv (Verselés, mesélés)</p> <p>Nyelv- és beszédfejlesztés</p> <p>Vizuális nevelés, (rajzolás, festés, mintázás, kézi munka) népi kismesterségekkel ismerkedés J</p> <p>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Á</p> <p>Zenei készségek fejlesztése. T</p> <p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Mozgás É</p> <p>Mindennapos testnevelés tervezése, szervezése</p> <p>Testápolási teendők. K</p> <p>Tartásjavító láb-és gerinctorna</p> <p>Hangpancsi foglalkozások</p>
10.30-12.00	<p>Játék a szabadban.</p> <p>Séták, megfigyelések JÁTÉK</p> <p>Mozgásos, énekes játékok az udvaron</p>

12.00	Ebéd
13.00	Testápolási teendők.
13.00-14.30	Pihenés mesével.
14.30-15.15	Testápolási teendők Uzsonna
15.15-17.00	Szabadon választott tevékenységek, játék a csoportban, vagy az udvaron JÁTÉK

Óvodánk napirendje a nyári hónapokban megváltozik.

A csoport heti rendjének kialakítása az óvodapedagógusok feladata. Az óvodai élet tevékenységformáinak hetirendbe illesztését az óvodapedagógusok szabadon választhatják meg, a következőkből: Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Mozgás, A külső világ tevékeny megismerése.

A tevékenységek párhuzamosságára törekszünk, amennyiben a feltételeink ezt lehetővé teszik.

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, a gyermekközösségek szociális és korösszetételét, a szülők igényét.

Az óvoda azonos életkor szerint szerveződő csoportjai:

- Kiscsoport a 3-4 éves gyermekeknek, a kedvező fejlődést biztosító környezet, az életkori sajátosságok hasonlósága, az óvodapedagógusi tapasztalatok és a szülők igénye alapján.
- Középső csoportot 4-5 éves gyermekeknek.
- Nagycsoportot 6-7 éves gyermekeknek.

Szükség szerint:

- Részben osztott csoport.

Nevelőmunkánk sikeressége érdekében ideális (20-25 fő) csoportlétszámokat szeretnénk.

Az óvodapedagógusok dokumentumainak és pedagógiai kötelező feljegyzéseinek szempontjait a nevelőtestület dönti el. A nem kötelező feljegyzések és dokumentumok viszont mind a formai, mind tartalmi tekintetben a pedagógiai szabadság hatáskörébe tartoznak.

10. Az óvodai élet tevékenységformái

10. 1. Játék

A játék, mint az óvodáskorú gyermekek alapvető tevékenysége mindig jelent annyi érdekességet, örömet, hogy abban szívesen részt vegyenek, még akkor is, ha azt a felnőtt szervezi számukra. A gyermek számára életszükséglet, mely leginkább biztosítja a 3-7 éves korú gyermek harmonikus fejlődését. Kreativitást fejlesztő, erősítő, élményt adó tevékenység.

A játék örömforrás. A játék célja maga a játék.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a **szabad játék** túlsúlyának érvényesülése.

Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítsa a játékhoz:

- A vidám hangulatot
- A megfelelő oldott légkört. Legyen mód a játék önálló kezdeményezésére, elmélyítésére.
- A különböző jellegű játékokhoz más-más helyet. Pl.: festéshez, barkácsoláshoz, babázáshoz, építéshez.
- A játékidőt indokolatlanul ne szakítsa meg, és minél több időt jusson a szabad játéokra.
- A csoportokban a korosztályoknak megfelelő játékszereket, anyagokat, eszközöket.
- Élményszerzési lehetőségeket, élményeket
- Tudatos jelenlétével, támogató, serkentő magatartásával a játék kibontakozását

Az élményeknek meghatározó szerepük van a játékban. A gyermek élményeit a játékban sokszor rejtett formában éli át. A játékban fejlődnek a társas kapcsolatok. A közös játékot áthatja az összetartozás érzése is.

A gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták az óvodáskorban

A 3-4 éves gyermekek tevékenységét leginkább a gyakorlójáték jellemzi. Azonban már kialakulnak a szerep- és konstruáló játék elemei.

A gyakorlójáték irányításában biztosítanunk kell a mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyerekek manipulációs vágyának kielégítésére. A kicsik számára legyenek öltöztethető, húzható, rakosgatható játékszerek, természetes anyagok.

Konstruáló játék: a gyermekek az alkotás örömét élik át, a spontán építményekből a bonyolultabb alkotások létrehozásáig fejlődik játékuk. A hagyományos építőkockák mellett

szükség van olyan építőelemekre is, amelyek összekapcsolhatók, egymásba illeszthetők. A gyerekek egyre igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben. Az „én csináltam” tapasztalata biztosságot nyújt a gyermeknek és növeli biztosságérzetüket.

Szimbolikus szerepjáték: a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. A vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak:

- viselkedési formák,
- fejlődik akaratuk,
- önállóságuk,
- beszédképességük,
- gondolkodásuk stb.

A gyermekek kérésére vegyünk részt a játékban, viselkedésünkkel adjunk mintát. A szerepjátékot gazdagítja a gyermek, irodalmi élményeire épülő dramatizálás, bábozás.

Szabályjátékok: jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik, melyet a gyerekek önkéntesen vállalnak.

Megtanulják a magatartás alapvető formáit:

- mértéktartást,
- szerénységet,
- eredményre törekvést,
- kudarctűrést.

A gyerekek ezt a játékfajta akkor szeretik igazán, ha érdekes és vonzó, a szabály érthető számukra, betartása nem okoz nehézséget. Ez a játékforma különösen megkívánja az óvodapedagógus részvételét, figyelmét.

Udvari játék: a szabadban a játék még több örömet nyújthat a gyerekeknek, mivel a mozgásigényük kimeríthetetlen. A homokozó sajátos területe az udvari játéknak.

Fontos:

- a homok állandó tisztán tartása, locsolása és lazítása
- nyárra kellő árnyék biztosítása,
- legyen a gyerekek létszámának megfelelő számú lapát, vödör, forma, szita stb.

A homokozóban a gyakorlójáték, a konstrukciós játék, a szerepjáték, a barkácsolás és a szabályjáték egyformán kialakulhat. A különböző mászóakák, tornaszerek az udvari játék

másik fontos eszközei. Mozgásra, játékokra készítetik a gyerekeket, meséket idéző bűvő-mászó kombinációkat, szerepjátékokat is motiválnak. A gyerekek ügyességük, erejük gyakorlására, fejlesztésére használják, fel-le, átmászhatnak rajtuk.

Nekünk, óvodapedagógusoknak nagyon kell ügyelnünk a baleset megelőzésére. A mozgásos játékok számára fenntartott szabad terület-melyet térkővel burkoltattunk-, nagy lehetőség. Itt lehet kerékpározni, kisautózni, rollerezni, labdázni.

A dalos játékok kezdeményezésére a kellékek legyenek elérhető helyen a szabadban is. A szabadban az óvodapedagógusok munkáját ugyanazok az elvek határozzák meg, mint a teremben.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen építenek, konstruálnak, cselekvéseiket összekapcsolják.
- A szabályokhoz alkalmazkodnak, egészséges versengés jellemzi őket.
- Megértik, elfogadják társaik ötleteit. Önállóak a játékban.
- A gyermekek képesek több napon keresztül egy játéktémában együttesen részt venni.
- Egyszerűbb játékokat önállóan is készítenek.
- Domináns a szerepjáték. Ismert meséket dramatizálnak, mesélnek. Bonyolult építményeket kreálnak.

10. 2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Programunkban a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. A gyermek változatos tevékenységének gyakorlása során játékba ágyazottan tanul.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán és szervezett tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre. Az óvodai „tanulás” **elsődleges célja** az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, a felfedezés, a megtapasztalás lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése.

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek kapjon sok buzdítást, személyre szabott pozitív értékelést.
- Sok élmény, tapasztalatszerzés, a felfedezés lehetőségének biztosítása.
- Differenciált, árnyalt értékelésre törekedjünk.
- A büntetés teljes mértékben kerülendő, mert fékezi a gyermek motivációját.
- A tanulási szokásokat úgy alakítsuk ki, hogy egy gesztus, tekintet, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Fejlett értelmi képességekkel rendelkezzen hat-hét éves korra (érzékelés, észlelés, figyelem, gondolkodás).
- Igényelje környezete megismerését, az ok-okozati összefüggések megértését
- Testi, lelki, szociális érettség, melyek megléte szükséges a sikeres iskolai munkához
- Megfelelő önismeret, önértékelés.
- Általános tájékozottság jellemezze.
- Kitartó figyelem.
- Fejlett feladattudat
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a fentiekben leírt fejlettségi szint

10.3. Verselés, mesélés

A tevékenység célja:

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét

formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítı, áttelekesítı szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélıvel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belsı képvilágot jelenít meg. A belsı képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történı kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítı mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és kortárs irodalmi mőveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyag - a népi, klasszikus és kortárs irodalmi mővek- igényes összeállítása
- A 3-6-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan az óvodás korban megjelenı jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok.)
- A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers. Ezen keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszéd-hallást és a nyelvtanilag helyes beszédet

- Lehetőség biztosítása a gyermeknek a saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására, mely az önkifejezés egyik módja
- Az egyéni, differenciált fejlesztés a kompetencia alapú programcsomag felhasználásával.

A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a meghallgatást. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és egymás szórakoztatására.
- Élményeiket lerajzolják.
- Folytatásos mesét is kérnek, a mese szálait össze tudják kötni.
- Tudnak önállóan kitalálni mesét, vagy befejezni azt, mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Vigyáznak a könyvekre, használják a könyvespolcot, a könyvek között eligazodnak.
- A versek, mesék, mondókák tartalmát tekintve és mennyiségileg is a csoport ismeretétől, fejlettségétől függ.
- Általában megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset, ismernek 15-20 mesét.

10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése, a zenei anyanyelv elsajátítása. A mozgás, a ritmus, a hang, a szöveg összekapcsolása, éneklési kedv felkeltése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A készségek fejlesztése a mozgás, hang, szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény biztosításával
- Igényes, az életkornak és a csoport fejlettségi szintjének megfelelő zenei anyag válogatása / mondóka, dal, dalos játék, népdal, tánc, zenehallgatás/

- A közös éneklés, mondókázás, népi játék és népi gyermektánc segítségével az együttes élmény biztosítása
- Mozgásfejlesztés az ének-zene keretein belül.
- Az egyéni, differenciált fejlesztés a kompetencia alapú programcsomag felhasználásával.

Az ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógus kezdeményezésére az egész napot áthatja. A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt az óvodáskorú gyermek számára..

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zene egy nép kultúrájának sajátos része, amellyel kötődések, az identitás megalapozható. Ugyanakkor elválaszthatatlan a multi kultúrától, más népek zenéjétől.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Gátlás nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- Szívesen táncolnak.
- A zenei fogalompárokot megkülönböztetik.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát. Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Évezettel figyelik a zenehallgatást, az élőzenét, népdalokat, más népek dalait.
- Ütőhangszereket használnak.
- Érzékenyek a természet hangjaira, zörejeire.

10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka sokszínű tevékenység, amelyet állandóan biztosítani kell. Az anyaggal való játék örömét, az alkotás élményét megélő gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos.

A tevékenység célja a gyermekek látáskultúrájának fejlesztése, élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér - forma – színérzékének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek és élmények biztosítása (műalkotások, népművészeti elemek, nemzeti szimbólumok).
- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése (megfelelő légkör, hely, idő, eszköz, anyag).
- A gyermekek ismerjék meg a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait és a velük való bánásmódot.
- **Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.**
- Ismerkedjenek meg a gyermekek a vizuális technikákkal, a népi kismesterségekkel.
- Tudjanak játékaikhoz kellékeket konstruálni, ajándéktárgyakat készíteni.
- Változatos technikákat alkalmazunk már kiscsoporttól
- Az óvodapedagógus ízlése, mint modell, követendő példa a gyermeknek
- Az egyéni, differenciált fejlesztés a kompetencia alapú programcsomag felhasználásával.

A „Rajzolás, mintázás, kézi munka” alcím alatt

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.

- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak egyszerűbb mozgások jelzésével.
- Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezők.
- Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesen együttműködők.
- Tudnak a szépre rácsodálkozni, gyönyörködni.
- Értékítéletüket megfogalmazzák, tudnak beszélni alkotásaikról.
- Önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat.

10.6. **Mindennapos** mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai

1. A szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, vázizomzat erősítése, mozgásigény kielégítése, a mozgás megszerettetése, mozgásszervi rendellenességek megelőzése, a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.
2. Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
3. Személyiségtulajdonságok fejlesztése: fegyelmezettség, bátorság, kitartás.
4. A közösségi élet alakulásához is fontos tulajdonságokat fejleszt: kiemelten az együttműködést.

A mozgás tartalma:

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet, időt és eszközöket a mozgásos tevékenységre a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- A mindennapos testnevelés tervezése, szervezése és biztosítása
- Felhívja a figyelmet egymás testi épségének megóvására
- A balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása.
- A mozgásszükséglet kielégítéséhez olyan feltételeket teremt, amelyben a gyermek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedhet.
- Az egyéni, differenciált fejlesztés a kompetencia alapú programcsomag felhasználásával.

Gyógytestnevelés:

A testnevelési foglalkozások során, és azon kívül alkalmat teremtenek a speciális gyakorlatok elvégzésére, a mozgásszervi deformitások megelőzésére és javítása érdekében. Ehhez a munkához megfelelő óvodapedagógus szakemberrel rendelkezünk.

Az egészségnek, mint értéknek társadalmi szinten a megfelelő helyre kell kerülnie! A testnevelés, a sport, az egészséget szolgáló mozgásos tevékenység mindenki számára napi szükségletté kell, hogy váljék!

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Örülnek a mozgásnak, szeretnek futni, játszani, csúszni, kúszni, mászni.
- A megtanult mozgások tökéletesebbek, összerendezettebbek, ugyanazt a mozgást egyre több kombinációban képesek felhasználni.
- Jó állóképességűek, erősek, gyorsak, ügyesek, lazák, szervezetük ellenálló és egészséges.
- Igénylik a napi rendszeres mozgást, többen sportolnak
- Feladatvégzés közben figyelmük kitartó.
- Szabálytudatuk fejlett.

10.7. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony környezetük iránt, miközben megismerik, felfedezik önmagukat, szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi, környezetüket.

A környezet megismerése közben formálódjon mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A természeti, társadalmi környezet megfigyeltetése, tapasztalatok szereztetése
- Mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyainak megtapasztaltatása
- A gyermekek nyelvi kommunikációjának fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztés
- A környezettudatos magatartás kialakítása
- Szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, melynek birtokában az ember és környezete harmonikusan tud együtt élni.
- Az egyéni, differenciált fejlesztés a kompetencia alapú programcsomag felhasználásával.

A környezet megismerése iránti vágy a gyermekben születése pillanatától működik. A gyermeki jellemzők, a rácsodálkozás, az erős közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, az élőlények jelenségeire, a személyes kipróbálási vágy, az állandó tetterre kész cselekvőkészség mind-mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

A természeti és társadalmi környezet megfigyelése, tapasztalatok szerzése.

Az óvodás gyermek számára a természeti és társadalmi környezet jelenti a világot! Éppen ezért megismerő tevékenységük középpontjában is a környezet, az élő- és élettelen világ áll. Játsszunk, de játékunk tele van a valósággal való ismerkedés, megtapasztalás sokoldalú lehetőségével.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, megismeri az ott élő embereket, a hazai tájat, néphagyományokat, szokásokat, a közösséghez való tartozást, a nemzeti- és tárgyi kultúra értékeit.

A természeti témakörökhöz, az idő múlásához szervesen kapcsolódnak még a társadalmi események (ünnepek, hagyományok) és témakörök (család, felnőttek munkája) is.

Környezetünk mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyainak megtapasztalása

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről:

Mindezen tevékenységeket spontán helyzetben, a játék szabadságát biztosítva, direkt beavatkozások kerülésével végezzük.

Környezetvédelem, környezetkultúra

Az óvodapedagógus az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként a gyermeket emocionális alapokon eljuttatja annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell.

Kialakul ítélőképessége, környezettudatos magatartása, megtanulja a növények, állatok szeretetét, gondozását, tiszteletét. Eljut környezete megbecsüléséhez, védelméhez. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását is szolgálják, amelyek belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményezi.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Ismerik saját nevüket, születési helyüket, idejüket, lakcímüket, családtagjaik nevét, foglalkozását.
- Ismerik Bodajk nevezetességeit, intézményeit.

- Ismerik a házi-, vízi-, vadállatokat, madarakat, azok gondozását.
- Meg tudják különböztetni az évszakokat, felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük növényeit, azok gondozását.
- Betartják a közlekedési szabályokat, a közlekedési eszközöket osztályozzák.
- Ismerik a színeket.
- Felsorolják a testrészeket, tisztában vannak azok működésével.
- Fejlett téri tájékozódással rendelkeznek, amit verbalitással kísérnek, megkülönböztetik a téri irányokat.
- Számolnak legalább 10-ig.
- Tudnak sorba rendezni, összehasonlítani, mérni, osztályozni.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a szokásaik, magatartási formáik, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

10.8. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja: A munka az óvodában önként vállalt tevékenység, melyet az óvodások elsősorban önmagukért és a közösségért végeznek. Fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy hatású, mert felfedeztetni a gyermekben a munka játéktól eltérő jegyeit, izlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket. Pozitívan befolyásolja a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Az óvodapedagógus feladata:

- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.
- Mintaadás az eszközhasználathoz, sorrendiséghez, a munkához való hozzáálláshoz
- Reális, pozitív, a gyermekhez mért fejlesztő értékelés

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka, mely a gyermekek számára játékkal és a cselekvő tanulással azonosságot mutató munka jellegű tevékenység.

Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos teendőket.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Örülnek, ha segíthetnek.
- Kifejlődik feladattudatuk, kötelességtudatuk.
- Vigyáznak a rendre maguk körül.
- Közreműködnek a növények, állatok gondozásában.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat is.
- Szívesen segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni.

11. Óvodánk hagyományos ünnepei, egyéb rendezvények

Óvodánk elsősorban a szülők, a családok felé nyitott, így több közös rendezvényünk is van. Kölcsönösen számíthatunk egymásra. Az óvoda egyéni arculatának kialakításában nagy jelentősége van az **ünnepeknek**.

A MAGYAR NÉPMESE NAPJA	Óvó nénik mesét mondanak az érdeklődő családoknak és a gyerekeknek a „Mesekuckóban”
MADÁRIJESZTŐ- ÉS TÖKFESZTIVÁL	Közös őszi ünnep az egész óvoda részére a Szülők segítségével október
EGÉSZSÉGHÉT	Változatos programokat kínálunk a gyerekeknek, családoknak előre meghatározott tematikára építve. Véradással, egészségre nevelő, egészségmegőrző programokkal, együttműködve bodajki intézményekkel és szervezetekkel.
MIKULÁS	Csoportos ünnep, ajándékozás. Időpont: dec. 6. körül
ADVENT	A készülődés, várakozás ünnepe a csoportokban. Gyertyagyújtás, ünnepi előkészületek, Huncutka. Időpont: november-december

KARÁCSONY	Csoportünnep. Cél az ünnepvárás, karácsonyi hangulat megteremtése. Hangverseny zeneiskolásokkal. Időpont: december közepe
FARSANG	Közös ünnep az egész óvoda részére. Időpont: február
MÁRCIUS 15.	Megemlékezés, különféle játéktémák, pl.: lovackázás, huszárjátékok. Látogatás az 1848-as emlékműhöz.
HÚSVÉT	A locsolkodás, piros tojás ajándékozás napja. Időpont: március, április
TAVASZKÖSZÖNTŐ	A tavasz köszöntése különböző játékokkal, vásárral. Időpont: április vége
ZÖLD ÜNNEPEINK	<ul style="list-style-type: none"> • Víz világnapja • Föld napja • Madarak és fák napja
ANYÁK NAPJA	Kerülve a nagy nyilvános szerepeltetést, a meghitt hangulat kialakítására törekszünk. Időpont: május első hete
GYEREKHÉT	Vidám, felhőtlen, szórakoztató hét szervezése a gyermekek részére. Meglepetéssel, családi kirándulásokkal, változatos programok biztosításával, családi nappal. Időpont: május-június
NAGYCSOPORTOSOK BÚCSÚZTATÁSA	Az iskolába menőktől búcsúzkodunk, de ez nem érzelgős, szentimentális búcsú, hanem annak az örömmek, büszkeségnek kifejezése, hogy „lám, már mekkorák vagyunk”. Ezt a búcsúzkodást emlékezetesebbé tesszük: <ul style="list-style-type: none"> • a családdal közös tábortúzzel, • felajánlva a gyermekeknek az óvodában alvás lehetőségét erre az éjszakára. Időpont: május utolsó hete
CSALÁDI NAP	A nevelési év lezárásaképp, szombati napon tartunk a Szülői Munkaközösség segítségével szervezett napot. Sok-sok programmal és élménnyel az egész család számára. Június első vagy második szombatja.

Az óvoda kirándulásai

- Minden évszakban kirándulás a közeli hegyekbe, a Gaja völgybe.
- A kompetencia programcsomag által javasolt kirándulások.(Pl.Tűzoltóság)
- A hazai táj szépségeinek felfedeztetése, megismertetése gyermekeinkkel.

Az óvoda-család közös rendezvényei, tevékenységei

- Nyílt napok
- Nyílt napok az óvodával ismerkedőknek
- Együtt kirándulunk
- Családi nap

Az óvoda egyéb rendezvényei:

- Szakmai napok más óvodákkal
- Óvodaszépítő délután
- A gyermekek születésnapjának megünneplése
- Tanulmányi kirándulás a dolgozók részvételével

13. Eszközjegyzék

(az eszközöket és felszereléseket a tevékenységeknek és a gyermekek létszámának megfelelően biztosítjuk)	
Tevékenység megnevezése	Eszközök
Játék	<u>Gyakorlójáték</u> : eszközök, anyagok, amelyek alkalmasak a gyerekek manipulációs vágyának kielégítésére <u>Konstruáló játék</u> : kockák, építőelemek, amelyek egymásra rakhatók, összekapcsolhatók, egymásba illeszthetők <u>Szimbolikus szerepjáték</u> : a valóság tárgyainak, jelenségeinek kicsinyített eszközei. Pl.: babák, edények, babakocsi,

	<p>babaház, orvosi és fodrász eszközök, közlekedési eszközök, állat-figurák, jelmezek...</p> <p><u>Szabályjátékok</u>: a játék jellegéből adódó eszközök, pl.: labda, szalag, kártya, társasjáték, lottó, puzzle, kirakó, különféle logikai játékok...</p> <p><u>Udvari játék</u>: hinták, csúszdák, mászóókák, babaház, trambulín, homokozó játékok, kisautók, motorok, labdák, kisebb-nagyobb karikák, ugráló kötél...</p> <p>Sérülésspecifikus fejlesztőjátékok a sajátos nevelési igényű gyermekek részére.</p> <p>Esztétikus eszköztárolók</p>
Verselés, mesélés	<p>Képes- és mesekönyvek, leporellók, bábok, jelmezek, állítható magasságú paraván, fejdíszek...</p>
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	<p>Hangszerek, dalos játékokhoz kellékek, magnók, hanghordozók...</p>
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	<p>Jó minőségű ecsetek festékek, gyurmák, agyag, ceruzák, zsírkréták, ollók, különféle méretű, színű és anyagú papírok, ragasztók, fonalak, textíliák, nyomdák, kavicsok, kövek, termések, termények, természetes anyagok...</p> <p>A népi kismesterségekkel ismerkedéshez szükséges felszerelések pl.: körmöcske, szövőkeret, szádfa, karmantyúbáb...</p>
Mozgás	<p>Tornaszőnyeg, zsámoly, egyensúlyérzéklet fejlesztő eszközök, tornapad, bordásfal, tornaszőnyeg, tornakarika, tornabot, babzsák, kendő, szalag, medicinlabda, különféle nagyságú, felületű labdák, magasugró készlet, húzókötel...</p>

<p>A külső világ tevékeny megismerése</p>	<p><u>A természeti és társadalmi környezet:</u> természet élővilága, környezet valóságos tárgyai... kerti szerszámok (gyermek méreteihez igazítva) mikroszkópok, földgömb, akvárium, homokvíz asztal, babaház, mágneses készlet... <u>Környezetünk mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyai:</u> a gyermekek tevékenységében használt minden eszköz, és közvetlen környezete... /pl. mackómérleg bocsokkal, mértani testek../ <u>Környezetvédelem, környezetkultúra:</u> Kukatündér társasjáték...</p>
<p>Munka jellegű tevékenységek</p>	<p>A gyermekek méreteihez igazodó eszközök (seprű, lapát, törlőkendők, étkezéshez szükséges eszközök...</p>

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében sérülés specifikus eszközrendszert, így az autizmus spektrumzavarral élő gyermeknek vizuális segédletet, megfelelő téri elrendezést, elkülönült helyszínt biztosítunk.

Technikai eszközeink:

Számítógép, laptop, nyomtató, pendrive, projektor, lamináló, aszalógép, villanyrezsó, hajszárító, kukoricapattogtató...

Az óvoda helyiségei, bútorzata, berendezése:

Mindhárom csoportunkban a gyermekek létszámának és méretének megfelelő számú szék, asztal található. Öltözőszekrényeink a gyermekek méretének és számának, a gyermekmosdók az ÁNTSZ előírásainak megfelelőek.

A felnőttek kényelmét teakonyha, öltöző, zuhanyzó szolgálja.

14. Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje:

2025. év 09.hó 01. naptól határozatlan ideig.

A program módosításának okai:

- Törvénymódosítások

15. Legitimációs záradék

Készítette a nevelőtestület bevonásával a Bodajki Zengő Óvoda-Mini Bölcsőde főigazgatója.

NYILATKOZAT

A Szülői Szervezet a dokumentumot megismerte, véleménynyilvánítási jogát gyakorolta.

2025.06.06.

Szülői Munkaközösség Vezetője

NYILATKOZAT

Jelen Pedagógiai Programot a Bodajki Zengő Óvoda-Mini Bölcsőde fenntartója
számú határozatával jóváhagyta.

2025.

P.h.

Héri Krisztina
főigazgató

Érvényes:2025.09.01-től visszavonásig.